

Een observatorium in en rond de maakleerplek in Leuven

Joke Vandenabeele – Educatie, Cultuur en Samenleving (KU Leuven)

Observatorium Nieuw-Terbregge

'Observatoire de Paris'

kunstenaar Robert Morris

Inhoudstafel

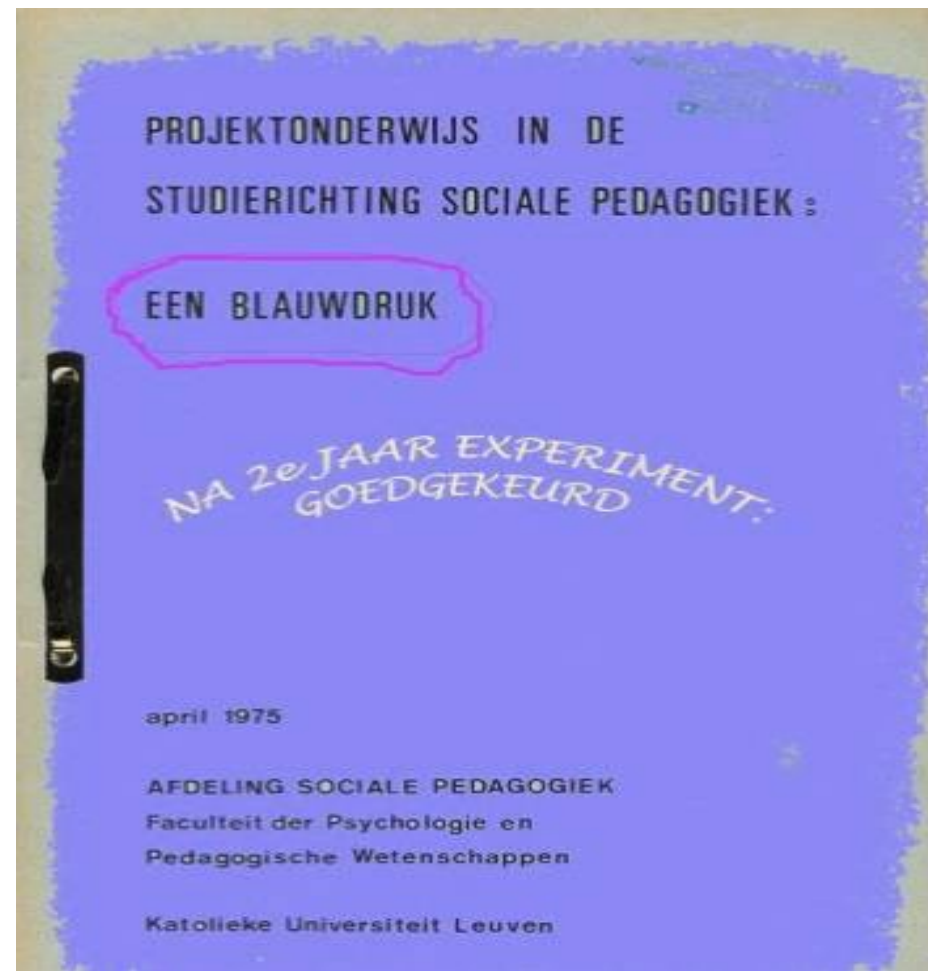
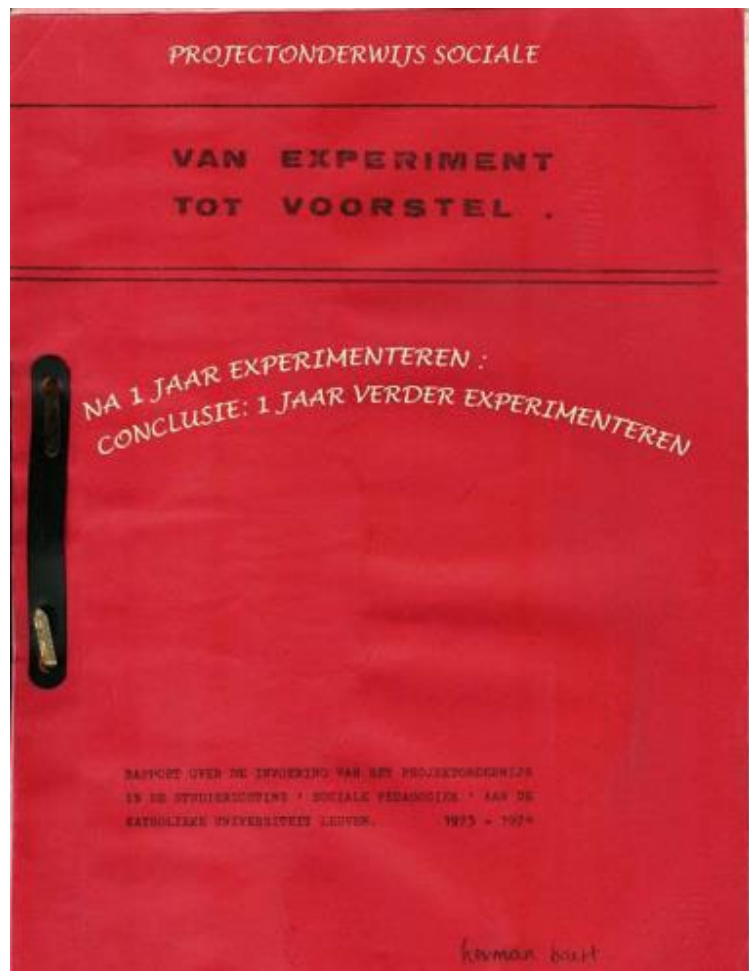
- Service-learning binnen Pedagogische Wetenschappen
- Maakleerplek in Leuven
- Een observatorium: drie oefeningen
- Een Regionale Universiteit en de bijdrage aan Pedagogische Werkplekken

Bachelorproef Pedagogische Wetenschappen

- samenwerking tussen studenten & professionals uit het pedagogische werkveld rond een actuele pedagogische vraag
  - grondige situering van de pedagogische vraag in de context van de praktijkorganisatie
  - verkenning van wetenschappelijke literatuur, theoretische inbedding & empirische exploratie
  - ontwerpen van een pedagogische praktijk
  - afstemmen & reflecteren over praktijkrelevantie van het pedagogisch ontwerp
  - rapportering in praktijk- & onderzoeksveld
- werkvorm: projectmatig groepswerk
  - bachelorproef-team (BP-team) van 5 studenten
  - nauwe samenwerking met stafcoach, docent & praktijkcoach
  - concreet: 2 x 4u/week (2u BP-meeting + 2u werktijd)

Belangrijke academische leer/vormingsdoelen

- Rol van onderzoeker: **op een integrale wijze**
  - theoretische en methodologische verdieping; uitvoeren van empirisch onderzoek; formuleren/ontwikkelen van een antwoord
- Rol van de pedagoog:
  - **reële praktijk**, werkveld, taken en handelen als pedagoog
- **'Authentieke' interactie tussen docent en studenten**
- **Professionele vaardigheden oefenen:**
  - presenteren, omgaan met feedback, ontwerpen, werken in team
- Sterk in de **vorming van studenten:**
  - Opnemen van engagement
  - Zelfsturend en zelfstandig werken
  - In dialoog gaan...
  - Inzetten op (zelf)reflectie
  - ...

“wij willen een vormingswetenschap met drie onderling verbonden dimensies: **Waarheid, Nut (voor de Praktijk) en Welzijn.**”

MAARFOTIA
PROJECTEN

MAAK
LEER
PLEK

Observatorium van een Pedagogiek van Plekken!

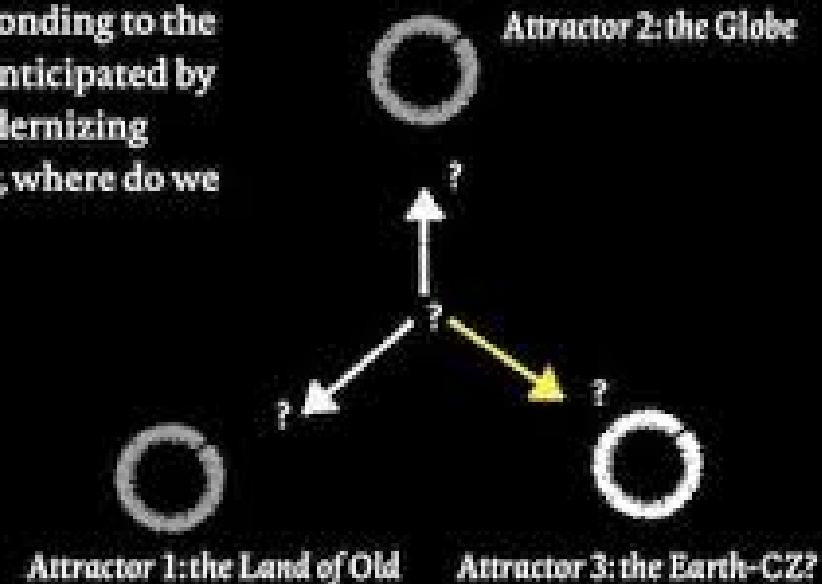

- Zintuigelijke gevoeligheid voor diversiteit aan mensen en meer-dan-mensen
- Bedachtzaam en articulerend
- Verbeeldend en eigenzinnig
- .... Studeren
- .....

Figuur van B. Latour

If there is no planet corresponding to the Globe anticipated by the modernizing frontier, where do we land?

De werkzaamheid van een beroep binnen de MaakleerPlek op een aansprekende wijze tonen

- De specificiteit van beroepen (gereedschap, zorgzaamheid, vaardigheden, waarden, werkplek) openstellen voor leerlingen uit het secundair onderwijs en alle geïnteresseerden.
- Wat is het, anders dan levensonderhoud en economische productiviteit, waaraan een beroep zijn werkzaamheid en zin verleent?
- **Een poster met negen richtvragen: plekken/praktijken waar stromen van energie, mensen, materialen, kennis samenkomen ('meshwork'). 'Leren omgaan met een weerbarstige wereld' en 'het leren vorm geven van/in ambiguïteit' (Sennet, Ingold)**
- Iedereen welkom, skilled practice, leren van elkaar, aandacht, passie, mislukken en uitproberen, herstellen en onderhoud, duurzaamheid, levenslang leren

LEVEN IN DE BROUWERIJ BRENGEN!

Verweven door en doorheen beroep

1. Een open plaats voor iedereen
2. Vaardig voelen door samen te brouwen/ervaren
3. Leren door samen dingen/ingrediënten toe te voegen
4. Aandachtig zijn op alle en dus ook onzichtbare aspecten binnen beroepen
5. Jongeren warm maken voor beroepen
6. Mislukken als leerkans
7. Kwaliteitsval brouwen als blijvend onderhouden en herstellen
8. Duurzaamheid
9. Levenslang onderweg leren

Voor verdere info zie

KU LEUVEN

SIM

maakleerplek

INVESTEERT IN
JOUW TOEKOMST
ESF

Vaart maken met podcasts

Drie richtvragen:

- Wat komen jullie allemaal te weten van wat er allemaal is gemaakt in deze buurt?
- Welke rol spelen de 'dingen/grondstoffen' in de verhalen?
- Wie zijn de mensen die een verhaal vertellen? Wie komt aan het woord? Is dit een diverse of homogene groep van mensen?

Drie cruciale maakpraktijken en hun (voor)waarden

- sociaal maken, kunstig maken en bedrijvig maken

Een wandeling en podcast: mogelijkheid tot 'learning to be affected' (Latour)

- “the process by which bodies learn to become more and more **receptive to the world** around, and to be **“moved, put into motion by other entities, humans or non-humans”** (Latour 2004)
- “in the process of learning to be affected subjects become more articulate – articulate not in the sense of being able to speak with more authority, but articulate in the sense of being more affected by differences, more resonant with the world around” (Latour)

Er waren eens 5 studenten pedagogiek, die in volle vaart uit hun kot trokken. Ze gingen op wandel door de Vaartkombuurt. Al wandelend langs het **water**, botsten ze op oude gebouwen uit het **verleden**, maar ook grotere ijzeren **machines** die overal in de buurt **woonblokken bouwden**. Al vluchtend van de machines, belandden de studenten in het **groen**, een parkje langs het water. Daar vonden ze geen stilte, maar wel een **diversiteit** aan groepen mensen. Overal waar ze keken leek er wel iets **gemaakt** te worden. Van kunstenaars tot **sociaal** werkers, de **bedrijvigheid** in de buurt, daar leek geen ontsnappen aan. Onder de indruk van de vele **verhalen** die de buurt met zich mee droeg, besloten de studenten een podcast te maken. Dat zou wel heel wat werk kosten. We moeten Vaartmaken dachten ze dan maar.

Ga wandelen zonder plan... de **buurt** brengt je wel ergens

Luister, kijk en ruik... niet alleen mensen hebben je iets te zeggen

Sta stil... bewonder en **schiet wortel**

Laat het verhaal in je opborrelen... en laat het **weekklinken**

Leg het vast... en laat het **wegvloeien**

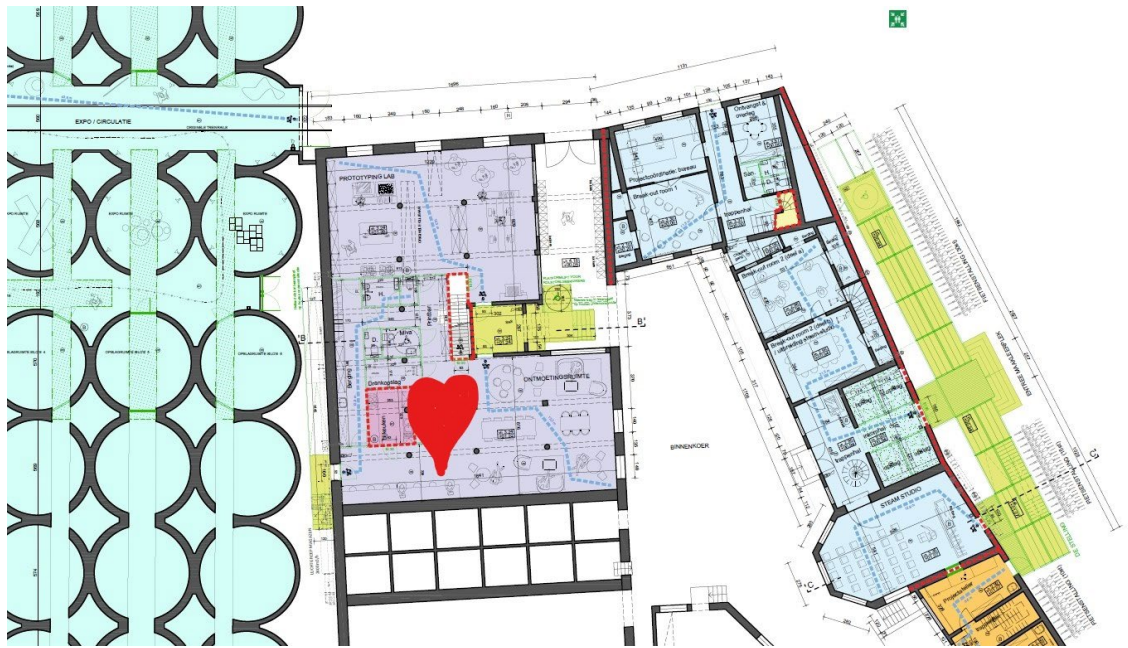
3de bachelor Pedagogische wetenschappen

Camp Sofie
De Vilder Riene
Gevaert Maren
Missotten Noor
Vanstapel Marijke

•••••

‘Mise-en-place’: de kantine als maak- en leerplek!

- Het leren van een beroep vertrekt vanuit maak-activiteiten die op een specifieke plek plaats vinden.
- We kozen – misschien enigszins verrassend – voor de kantine, die bij maakleerplek letterlijk en figuurlijk een centrale plaats inneemt. Dat doen we omdat net bij deze centrale plek de neiging bestaat om de kantine – meer dan andere deelplekken – te benaderen in termen van commerciële dienstverlening.
- **een filmreportage van het werk binnen de kantine: maakwerk veronderstelt een ‘zwakke pedagogiek’**
principle of volition versus principle of habit;
doing maar ook undergoing;
intentionality versus attentionality

Observatorium van pedagogische werkplekken

Een werkdefinitie

Het is een pedagogiek die vertrekt vanuit het samen aanwezig zijn op een fysieke plek en in de activiteiten op die plek een cultuur van zorg en aandacht instelt

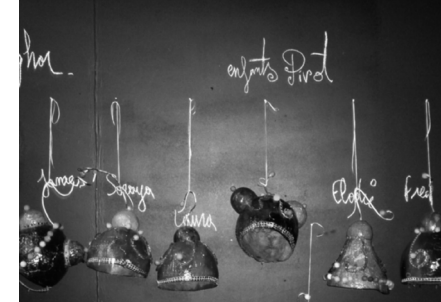
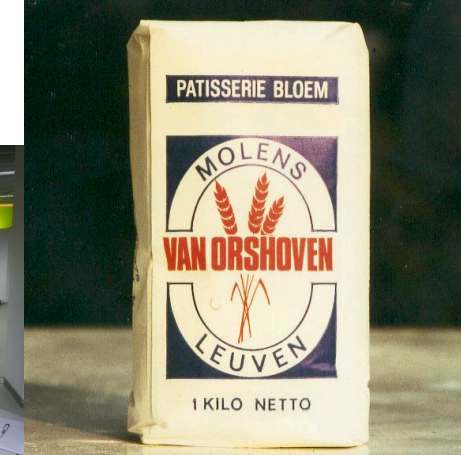
voor het samen leven op die plek

het opwekken van interesse voor iets wat buiten de persoon of het individu ligt (andere mensen, 'dingen', 'gebruiken', 'kwesties'...)

waarbij richtinggevende idealen die ver voor ons uit liggen niet de focus is -maar 'terugkeren naar het aardse en de veelheid van bewoners

Een dubbele werkzaamheid

- Een verschuiving van sociale relaties naar heterogene relaties (met allerlei 'acteurs'/actanten): een verschuiving naar relaties waar het niet alleen over ons als mensen gaat
- mensen kunnen het samen hebben over vragen van het samen leven op die plek, ongeacht status, positie of kwalificatie en ze kunnen zich 'risikerer' (ze hoeven zich niet vast te klampen aan bestaande belangen maar kunnen net ervaren dat wat naar voren treedt meer is dan louter een combinatie van reeds gekende posities of waarden)

The making of a regional university (an observatory)

- The global university monitors the performances of the making learning space (MLP as an opportunity structure for social inclusion, STEAM-education, social cohesion, citizenship...).
- A regional university and its observatory :
  - **'haptic interfaces'**: sustaining the inhabitation in particular places and becoming attentive to the very concrete ecology of this place (e.g. Tower of Babel)
  - **'experimental design research'**: designing alternative compositions of education (e.g. vocational education)
  - **'regional movements analysis'**: flows of discourses, materialities, people... that enhance a transformation, a reproduction, a weakening of a particular composition (e.g. 'Open Gym')
  - **'figurative concepts'**: importance of theoretical concepts that troubles the more or less routinised way of thinking ..... (e.g. 'contributive justice'; 'repair')
  - .....